

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การใช้พจนานุกรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนสื่อสาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ใช้คำให้ถูกความ
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. ความหมายของพจนานุกรม

พจนานุกรม คือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคำและวลี เรียบเรียงไว้ตามลำดับอักษร ให้ตัวสะกดที่ถูกต้อง การอ่านออกเสียง ชนิดของคำ ความหมาย หรือคำจำกัดความของคำ ประวัติของคำ วิธีใช้คำ ตัวอย่าง คำเหมือน คำพ้อง คำที่มีความหมายตรงข้าม นอกจากนี้คำบางคำอาจมีแผนภูมิ ตาราง หรือภาพประกอบ เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ดียิ่งขึ้น

๒. ลักษณะของพจนานุกรม

พจนานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ “คำ” รวบรวมคำต่าง ๆ เรียงตามลำดับอักษร แต่ละคำจะอธิบายให้ทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) ตัวสะกดที่ถูกต้อง
- ๒) การอ่านออกเสียง
- ๓) ความหมายของคำ คำจำกัดความ
- ๔) ชนิดของคำ เช่น คำนาม สรรพนาม ฯลฯ
- ๕) ประวัติที่มาของคำ รากศัพท์ เช่น เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจาก

ภาษาใด

- ๖) การใช้คำ ตัวอย่างการแต่งประโยค
- ๗) คำพ้อง คำตรงข้าม
- ๘) ตัวอย่างต่าง ๆ

๙) บางเล่มมีประวัติบุคคลสำคัญด้วย

๑๐) มีภาพประกอบตามความจำเป็น

๓. การเรียงคำในพจนานุกรม

๑) รูปพยัญชนะเรียงลำดับตามพยัญชนะไทย โดยมี ก ฤ ฦ แทรกอยู่ต่อจากร และ ฎ ฏ แทรกอยู่ต่อจาก ล

๒) รูปสระเรียงลำดับตามรูปไม่ใช่ตามเสียง โดยมีการเรียงลำดับตามนี้
-ะ -ั -า -ิ -ี -ึ -ื -ุ -ู -เ -แ -โ -ใ -ไ-

๓) การลำดับวรรณยุกต์ โดยปกติจะไม่มี การลำดับวรรณยุกต์แต่จะจัดวรรณยุกต์เข้าในลำดับต่อเมื่อกำนั้นเป็นคำที่มีตัวสะกดการันต์เหมือนกัน

๔. การหาคำในพจนานุกรม

๑) หาคำตามลำดับพยัญชนะ ก-ฮ

๒) เรียงตามรูปสระ

๓) คำที่ไม่มีรูปสระจะมาก่อนคำที่มีรูปสระ

๔) เรียงตามรูปวรรณยุกต์ โดยคำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์จะมาก่อนคำที่มีรูปวรรณยุกต์

๕) คำที่มีไม้ไต่คู้จะมาก่อนคำที่มีรูปวรรณยุกต์

๕. ประโยชน์ของพจนานุกรม

๑) ทำให้รู้ความหมายของคำศัพท์

๒) ช่วยให้อ่านคำได้ถูกต้อง

๓) ช่วยให้เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง

๔) ทำให้รู้ลักษณะการใช้คำ

๕) ทำให้รู้ชนิดและที่มาของคำ